

การเปิดรับข้อเสนอโครงการจากสถาบันอุดมศึกษา
เพื่อจัดตั้งหน่วยจัดการทรัพย์สินทางปัญญาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

(Technology Licensing Office - TLO)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ปีงบประมาณ 2549

1. ชื่อโครงการ : โครงการอุดหนุนการจัดตั้งหน่วยจัดการทรัพย์สินทางปัญญาและถ่ายทอดเทคโนโลยี

2. หลักการและเหตุผล

ภายหลังการล่มสลายของระบบเศรษฐกิจและการเงินของไทยเมื่อปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้เริ่มดำเนินยุทธศาสตร์แนวใหม่เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประเทศไทย ยุทธศาสตร์หนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญมาก คือ การเพิ่มความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจรากหญ้า ทั้งนี้ เพราะในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจนั้น ประเทศที่มีความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (หรือที่เรียกว่า SME) เช่น ใต้หวัน และ ส่องกง เป็นต้น จะได้รับผลกระทบน้อยมาก ผิดกับประเทศที่มีโครงสร้างเน้นหนักไปที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น เกาหลีใต้ จะได้รับผลกระทบค่อนข้างสูง ด้วยเหตุนี้รัฐบาลไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) อย่างเป็นทางการ ทำให้เกิดการตั้งหน่วยงานเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ดังกล่าวขึ้นมาใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME Bank) สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ เป็นต้น

ผลการวิจัยของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ซึ่งทำการสำรวจ SME จำนวน 2,470 แห่ง ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลช่วงปี พ.ศ. 2545-2546 พบว่าโครงสร้างธุรกิจ SME ของไทยนั้นเกิดขึ้นจากผู้ประกอบการใหม่ในอัตราส่วนที่ยังน้อยอยู่ เนื่องจาก SME เป็นธุรกิจที่ “ เกิดง่าย ตายเร็ว ” ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของกรมทะเบียนการค้าที่แสดงว่าในช่วง 8 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2546 นั้นมี SME ที่ต้องเลิกกิจการ ไปถึง 11,734 ราย สะท้อนความจริงที่ว่า การดำเนินธุรกิจ SME ไม่ใช่เรื่องง่าย ดังนั้น การสร้างผู้ประกอบการหน้าใหม่ๆ ขึ้นมาเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการป้องกันความเข้มแข็งเข้าสู่ฐานปิรามิดของระบบ SME ให้ตั้งมั่นอยู่ได้ในระยะยาว ในขณะที่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการ SME ที่มีศักยภาพ ซึ่งเป็นการต่อยอดให้ปิรามิดมีความสูงเพิ่มขึ้น ก็ต้องกระทำไปพร้อมๆ กัน

ในบริบทของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) นั้น มีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อหน้าที่และความรับผิดชอบในการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ระบบ SME ของประเทศ โดยใน ด้านกว้าง นั้น สกอ. ได้ทำหน้าที่สร้างบัณฑิตที่จะเป็นผู้ประกอบการหน้าใหม่เพื่อเสริมฐานปิรามิดให้กว้างขึ้น เพื่อครอบคลุมเนื้อหาธุรกิจและภาคเศรษฐกิจให้หลากหลายขึ้น ซึ่งทาง สกอ. ได้ริเริ่มโครงการบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา หรือ UBI (University Business Incubator) มาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2547 และได้ดำเนินการจัดตั้ง UBI ไปแล้วจำนวน 25 แห่ง ทั้งนี้ สกอ. หวังให้ UBI ในสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่บ่มเพาะให้เกิด “บริษัทจัดตั้งใหม่” (Start-up Companies) และ “ผู้ประกอบการใหม่” (Entrepreneur) ที่จะถูกฟุ้งฟักให้ค่อยๆ เติบโต โดยอาศัยข้อได้เปรียบจากสภาพแวดล้อมทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ให้มีความแข็งแกร่งและสามารถหลุด (Spin-off) ออกไปเป็นวิสาหกิจทั้งในแบบ Micro-SME และ SME เต็มรูปในอนาคต

ส่วนหน้าที่ใน ด้านลึก นั้น สกอ. มีดำริที่จะจัดทำโครงการหน่วยจัดการทรัพย์สินทางปัญญาและถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือ TLO (Technology Licensing Office) ซึ่งจะทำหน้าที่ถ่ายทอดงานวิจัยที่มีเนื้อหาทางเทคโนโลยีสูง หรือที่เรียกกันว่า High-End จากสถาบันอุดมศึกษา ให้ออกไปเพิ่ม “มูลค่า” แก่ SME ที่มีศักยภาพเพื่อทำให้ยอดปิรามิดนั้นสูงขึ้น ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 นี้ สกอ. จึงริเริ่มให้มี โครงการอุดหนุนการจัดตั้งหน่วยจัดการทรัพย์สินทางปัญญาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ขึ้นเพิ่มเติมเพื่อให้เป็น “ท่อส่ง” ผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมที่สร้างขึ้นโดยบุคลากรและนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไปสู่การใช้งานเชิงพาณิชย์ และเกิดวงจรรายได้แก่สถาบันอุดมศึกษาในระยะยาว โดย TLO จะทำหน้าที่บริหารจัดการสิทธิทางเทคโนโลยีที่สร้างขึ้นโดยบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีนั้น ไปสู่ผู้ใช้ในรูปแบบต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดประชุมระดมสมอง เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2549 โดยได้เชิญสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั่วประเทศ มาให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น รวมทั้งแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมแก่โครงการฯ นี้ ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษามากกว่า 70 แห่ง ให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงจากเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา และได้ดำเนินการอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง ผลจากการระดมความคิดเห็นในครั้งนั้น ทาง สกอ. ได้นำมาวิเคราะห์และสรุป เพื่อพัฒนาสู่การจัดทำข้อกำหนด “โครงการอุดหนุนการจัดตั้งหน่วยจัดการทรัพย์สินทางปัญญาและถ่ายทอดเทคโนโลยี” ฉบับนี้

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมให้สามารถจัดตั้งหน่วยจัดการทรัพย์สินทางปัญญาและถ่ายทอดเทคโนโลยี
- 3.2 เพื่อส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยและพัฒนา รวมถึงความพร้อมด้านวิชาการของสถาบันอุดมศึกษามาเชื่อมต่อกับโลกธุรกิจ เพิ่มศักยภาพขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศโดยรวม
- 3.3 เพื่อส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้นักศึกษา บัณฑิต และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษามีการนำผลงานวิจัยมาจดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มมากขึ้น ทำให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยเป็นขุมปัญญา และความรู้ที่ใช้งานได้จริง

4. ขอบเขตของโครงการ

ปัจจุบัน สกอ. ได้มีนโยบายบูรณาการกระบวนการสนับสนุนโครงการบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (UBI) โครงการอุดหนุนการจัดตั้งหน่วยจัดการทรัพย์สินทางปัญญาและถ่ายทอดเทคโนโลยี (TLO) และโครงการวิจัยและพัฒนาภาครัฐร่วมเอกชนในเชิงพาณิชย์ เพื่อให้ทั้ง 3 โครงการมีความสอดคล้อง ส่งเสริมและสนับสนุนกันและกัน อันจะส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจาก สกอ. อย่างน้อย 2 ใน 3 โครงการนี้ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เกิดการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า และนำไปสู่ผลผลิตที่มีผลกระทบที่สูงขึ้น ดังนั้นเพื่อให้โครงการ TLO บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว สกอ. จึงกำหนดขอบเขตของเนื้อหาโครงการไว้ดังนี้

- 4.1 เนื่องจาก สกอ. ได้รับงบประมาณค่อนข้างจำกัด ดังนั้นการจัดตั้ง TLO ในปีแรก (2549) จะเน้นที่การกระจายหน่วย TLO ให้ครบตามภูมิภาคต่างๆ เป็นอันดับแรก และจะทยอยจัดตั้งขึ้นเพิ่มเติมในปีต่อไป ดังนั้นหากสถาบันอุดมศึกษาจะรวมตัวกันเป็นเครือข่าย (Consortium) เพื่อบริหารจัดการระบบทรัพย์สินทางปัญญาร่วมกันในช่วงแรก แล้วจึงแยกออกไปดำเนินการเองในภายหลังเมื่อจำนวนเรื่องงานถึงจุด Critical Mass ก็จะถือเป็นเรื่องที่น่ามาประกอบการพิจารณา
- 4.2 โครงการนี้จะพิจารณาความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษา และศักยภาพที่จะดำเนินงานได้ตามแผนงานที่วางไว้ รวมไปถึงการให้คำคัญจากผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาเป็นเงื่อนไขสำคัญ
- 4.3 สถาบันอุดมศึกษาที่สนใจจะต้องแสดงความพร้อมในด้านการเกื้อหนุนอาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากร และปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานของหน่วย TLO

- 4.4 สกอ. จะให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อสถาบันอุดมศึกษาที่มีแผนงานบูรณาการ ระหว่างหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ (UBI) ที่ได้รับการจัดตั้งไปแล้ว กับ หน่วยจัดการทรัพย์สินทางปัญญา และถ่ายทอดเทคโนโลยี (TLO) ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่

5. คุณสมบัติของสถาบันอุดมศึกษาและข้อกำหนดหลักของข้อเสนอโครงการ

- 5.1 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันในกำกับ สามารถยื่นข้อเสนอโครงการโดยมีอธิการบดี เป็นหัวหน้าและผู้รับผิดชอบโครงการ
- 5.2 สถาบันอุดมศึกษาที่ยื่นข้อเสนอโครงการจะต้องแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของกลุ่มผู้บริหารจัดการหน่วย TLO และประวัติของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยผลงานย้อนหลังในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมามีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพิจารณา
- 5.3 สถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านการใช้อาคารสถานที่ ที่มีอยู่แล้วซึ่งจะนำมาใช้เพื่อการก่อตั้งหน่วย TLO ในขณะที่งบประมาณที่จะขอจากโครงการ จะนำไปใช้เพื่อดำเนินการให้เกิดศักยภาพการทำงานของหน่วยฯ ในด้านต่างๆ เช่น การส่งเสริมการจดอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตร บริการให้คำปรึกษาในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา การดำเนินการต่างๆ ทางกฎหมาย การจัดฝึกอบรม การเสาะหาผู้เชี่ยวชาญ การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนัก กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้/ขายสิทธิ์ เป็นต้น
- 5.4 สถาบันอุดมศึกษาสามารถรับการสนับสนุนในการจัดตั้งหน่วย TLO จากแหล่งทุนอื่นๆ นอกจาก สกอ. ได้ โดยควรระบุรายละเอียดการสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่เสริมสร้างกันอย่างไร สกอ. ยินดีหากการสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นจะทำให้การจัดตั้งหน่วย TLO เป็นไปได้อย่างเข้มแข็ง หรือหากได้รับการจัดสรรทุนอุดหนุนเพิ่มเติม (Matching Fund) จากภายใน จะถือว่ามีความสูง และได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ
- 5.5 สถาบันอุดมศึกษาที่มีหน่วย UBI อยู่แล้วในสถาบัน จะต้องแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างหน่วย TLO กับ UBI ที่มีอยู่แล้วว่ามีการทำงานร่วมกันอย่างไร และหากมีแผนงานบูรณาการ หรือความร่วมมือที่ชัดเจนระหว่าง 2 หน่วย ก็จะมีผลต่อการพิจารณาสนับสนุน

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลา 1 ปี นับจากวันทำสัญญา

7. กำหนดเวลาและสถานที่จัดส่งข้อเสนอโครงการ

สถาบันอุดมศึกษาที่สนใจสามารถส่งข้อเสนอโครงการตามแบบฟอร์มจำนวน 5 ชุด พร้อมแผ่น CD 1 แผ่น มายัง สำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 328 ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 ภายในวันที่ 17 เมษายน 2549

8. รายละเอียดประกอบข้อเสนอโครงการ

ให้จัดทำเอกสารตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้

9. เกณฑ์การพิจารณาและวิธีการอนุมัติโครงการ

สถาบันอุดมศึกษาที่ยื่นข้อเสนอโครงการ จะได้รับการพิจารณาโดยการใช้เกณฑ์คะแนนดังต่อไปนี้

- 9.1 ศักยภาพของกลุ่มผู้บริหารจัดการ (25 คะแนน)
- 9.2 วิสัยทัศน์ / พันธกิจ กลยุทธ์และภาพฉายของ TLO ที่จะจัดตั้งตามข้อเสนอโครงการ (15 คะแนน)
- 9.3 การจัดตั้งหรือแผนการจัดตั้ง TLO และระบบทำงาน กลยุทธ์ในการผลักดันให้มีการนำผลงานวิจัย และนวัตกรรมในสถาบันไปสู่การจดสิทธิบัตร แผนการนำสิทธิบัตรออกไปใช้ประโยชน์ (25 คะแนน)
- 9.4 ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ศักยภาพด้านงานวิจัยในสถาบัน โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยวิจัย และผลงานวิจัยที่ผ่านมา (35 คะแนน)

รวมคะแนนเต็ม 100 คะแนน

10. ดัชนีวัดความสำเร็จ (Key Performance Indicator) ของหน่วย TLO ที่จัดตั้งขึ้น

- 10.1 มีหน่วยงาน TLO เกิดขึ้นจริงในสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ เป็นหน่วยงานที่มีโครงสร้างบริหารจัดการชัดเจน มีคณะกรรมการบริหารที่มีอธิการบดีเป็นประธาน
- 10.2 มีการจัดอบรมความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญา การจดอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตร โดยมีนิสิตนักศึกษา บัณฑิต และ บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมตลอดปี รวมกันแล้วไม่ต่ำกว่า 100 ราย ซึ่งรวมถึงการมีผู้เข้าขอคำปรึกษาในการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ เพิ่มขึ้น มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้มีการนำทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นในสถาบันฯ ไปสู่การใช้งานในภาคเอกชน
- 10.3 มีการส่งเสริมให้มีการจดอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตรเพิ่มขึ้น โดยผลดำเนินงานตลอดทั้งปี มีการยื่นขอจดอนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตร อย่างน้อย 2 เรื่อง
- 10.4 มีการนำทรัพย์สินทางปัญญา (ตามนิยามศัพท์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา) ไปใช้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ผ่านกลไกการบริหารจัดการของ TLO โดยอาจมีหรือไม่มีผลตอบแทนในเชิงพาณิชย์ก็ได้
